

בית הכנסת החורבה. אחד ממרכזי החיים של הקהילה, לצד חצר גליצ'ה

ההתפתחות

ירושלים, ביתר ומיצד

מרכז הקהילה, כאמור, בירושלים העתיקה, לצד שתי שלוחות בביתר עילית ובהתנחלות החרדית מיצד. אורח החיים של הקהילה הוא הסתפקות במועט, כשלא ברור אם הדבר נובע מאידיאולוגיה או מגיאוגרפיה, שכן חיים בעיר העתיקה מכתובים דירות קטנות יחסית וצניעות.

בקהילה מקפידים על טכנולוגיה כשרה, אם כי בניגוד לקהילות אחרות הדבר לא נעשה באמצעות מכתבי אזהרה, אלא כנסי הסברה. חברי הקהילה כולם שיתפו פעולה ללא יוצא מן הכלל.

בקהילה גם נישאים מוקדם, כדברי המשנה בן 18 לחופה, כך שהריבוי הטבעי של הקהילה די גדול, מלבד המצטרפים החדשים שעדיין מגיעים לקהילה, לאחר שליבם נמשך אחר שיחות בני הרב.

להגרי"ש זילברמן כאמור היו 18 ילדים. מרביתם פועלים בהנהגת הקהילה בהרמוניה. בנו הגדול הרב יוסף טוב מנהל רוחני בתלמוד תורה, משפיע רוחני ומוסר שיעורים בקבלה. בנו השלישי הרב אליהו, ראש ישיבת אדרת אליהו ומנהיגה הרוחני של הקהילה בפועל. הרב ירמיה מכהן כראש הישיבה בישיבה קטנה. הרב יהושע והרב יחיאל הם ראשי הקהל, הרב יוסף מנהל הת"ת, הרב נחום מלמד בת"ת והרב אפרים, אברך בקהילה.

גם חתני הרב מעורים בהנהגת הקהילה: הרב מרדכי יוסף שייף, משגיח בישיבת אדרת אליהו; הרב אייזנר, משגיח בישיבה קטנה; הרב אליעזר וייס, שהיה נשוי לבת רחל שנרצחה בפיגוע, נישא לאחר מכן לאחותה ומכהן כראש הכולל.

גם נכדי הרב השתלבו עם השנים בהנהגת הקהילה ואחד מנכדיו אף משמש כמו"צ. עם זאת, לצד בני המשפחה, תמיד כיהנו בהנהלת המוסדות גם רבנים שהצטרפו עם השנים לקהילה. כך למשל, הרב משולם ורמסר והרב פסח צבי דנציגר. עם זאת, היו גם כאלה שעם השנים עזבו. כך למשל, הרב נתן רוטמן מרבני ישיבת נתיבות חכמה (וולפסון) כיהן בעבר כר"מ בישיבת אדרת אליהו, אך פרש לאחר ששאף ללימוד בסגנון יותר 'קלאסי' בישיבה.

מוסדות הקהילה מרוכזים בעיר העתיקה. הישיבה הגדולה שוכנת בבית הכנסת 'ציון המצוינות' שבחצר גליציה ברובע המוסלמי ואילו הת"ת שוכן בכיכר בתי מחסה בבית רוטשילד. הקהילה הלכה וכבשה אט"א את בית הכנסת החורבה שבמרכז הרובע היהודי, וכך הקהילה שרואה את עצמה כממשיכת דרכה של קבוצת תלמידי הגר"א שעלתה ארצה לפני כמאתיים שנה חזרה לשכון בבית הכנסת שתלמידי הגר"א גאלו ובנו.

הולך לקיים את דברי הגמרא – אפילו בשעת מיתה תהא עוסק בתורה". בי"ח אדר תשס"א ניצחו האראלים. הרב הסתלק לבית עולמו.

במסע ההלוויה הספידוהו רבים בבכי קורע לב, אך נדמה כי אם רוצים לעמוד על הנקודה העיקרית של שיטתו, ניתן למצוא אותה בהספדו של מרן הגר"ש אויערבאך זצ"ל שסיפר: "פגשתי אותו פעם כשהיה בחור, ונבהלתי, היה נראה שאינו חש בטוב. שאלתי מה קרה? ואמר לי 'שהוא רוצה לדעת את רצון ה' והוא עדיין לא יודע את המעשה אשר יעשו בשלימות'. הרגישו שהיה נשרף בתשוקה. הוא לא רצה שום דבר, רק רצון ה'. לא להחמיר ולא להקל חיפש, רק מה שהקב"ה רוצה".

הדרך

לפתוח אוזניים

רוחו של הגר"ש זילברמן שורה בכל פרט בקהילה, מסדר הלימוד ועד התכלת הזרקה בציצית. זה לא מעשה חסיד המחקה את אדמו"רו, זה מעשה תלמיד הלומד ומפנים את דרך רבו. "הייתי אברך צעיר, שמחפש את עצמו", מספר לנו אחד מאברכי הקהילה את דרך הצטרפותו, ממנה אפשר לעמוד על שורש הנהגת הקהילה. "חיפשתי בכל מיני בתי מדרשות תשובות. הייתי אצל החזונואיש'ניקים, אצל המוסרניקים, אצל המקובלים, אבל לא מצאתי שקט. שמעתי על ר' יצחק שלמה והגעתי אליו. דפקתי בדלת ונשאבתי לשיחה של שעות. יצאתי בסערת נפש עצומה מהשיחה.

"שני דברים נגעו בי מיד: הראשון שאני צדיק. כאברך שייסר את עצמו על חוסר דקדוק במצוות, להגיע למישהו ולשמוע ממנו שאני צדיק היה כמים קרים על נפש עייפה. זה העמיד אותי במקום. הדבר השני, זה ההבנה שיש כאן רב עם דרך סלולה. הוא סיפר לי שהיה אצל אחד המשגיחים וזה אמר לו את האמרות המוכרות 'קל ללמוד את כל הש"ס מאשר לשבור מידה אחת', 'הלוואי ואדם יצליח בכל חייו להגיע לזכות במידת הזהירות'. לקחתי את הרגליים והלכתי, כי 'דרך שלא נותנת תקווה לאדם אני לא מאמין בה'.

"תוך שהוא אומר את זה, הרב מסתכל אלי ואומר לי 'אתה צריך ויכול להגיע לרוח הקודש'. הסתכלתי בתמיהה והרב בביטחון הזכיר את הברייתא של רבי פנחס בן יאיר כי תורה מביאה לידי זריזות, זריזות מביאה לידי נקיות וכו' עד רוח הקודש. הוא לימד אותי שיש דרך סלולה והיא כתובה בתורה ופשוט צריך לצעוד בה. למדתי לתת אמון בקדוש ברוך הוא, למדתי שאם אעשה מה שחז"ל לימדו אותנו אני יכול להצליח. זה היה מהפך גמור במחשבה שלי. הנה, יש דרך סלולה, הכל כתוב, רק צריך לראות את הדברים ולהאמין בהם".

כשאנו מבקשים מבני שיחנו להמחיש את הדברים, הוא מיד מצטט את המאמר 'חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי'. "בן אדם רגיל לומד את זה כאמירה בעלמא, הוא לא רואה

כאן משהו משמעותי עבורו. אבל אנחנו למדנו מהרב, תפתח את החומש, תלמד מה אברהם אבינו עשה, באיזו דרך יצחק אבינו הלך, כיצד התנהג יעקב אבינו, תלמד מהם. אתה צריך לפתוח ירמיהו כדי להבין את מוסר ה'. פתאום כל ההסתכלות בחיים משתנה. לומדים חומש לא רק שנים מקרא ואחד תרגום או כדי להתפלפל בוורט על הפרשה, אלא לתורה יש מה להגיד לנו, רק צריך לפתוח את האוזניים".

הסכנה שבשיטה, ברורה. בקלות ניתן לגלוש להבנה חדשה, להסתכלות אחרת, להיות 'מחקר', אבל בני שיחי מתעקשים שאם זה מגיע עם כפיפות קומה וענווה אין חשש. "אצלנו הנקודה זה אמון מלא בתורה ובמה שכתוב בה, כך שגם אם חוזרים לבסיס אין חשש לפריקת עול, לתפיסה של מי הם חז"ל שיגידו לי מה לעשות, אני מבין טוב יותר. להיפך, הקדוש ברוך הוא נתן לנו את התורה, כך שברור שהוא מאפשר לי ללמוד אותה ולהבין אותה".

הדברים באים לידי ביטוי לא רק במפגש בלתי אמצעי עם התנ"ך, אלא גם עם המשנה והגמרא. התפיסה הבסיסית היא היצמדות לדברי חז"ל 'ליגור איניש והדר לסבר'. קודם כל ללמוד את הכל, לשנן היטב ורק אחר כך לפלפל. "ההבנה היא שחייבים לדעת הכל ושיש מובן לפשט. בסוף, תלמיד ישיבה רגיל לא נפגש עם הגמרא. הוא נפגש עם מתווכים, מתווכים מצוינים אבל מתווכים, המטרה היא קודם כל לשים דגש על השקלא וטריא, להבין את הגמרא כפשוטה. מה אבוי אומר ולמה